

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport

Številka: 060-08-7/2021/6
Datum: 1. 6. 2021

P r e d l o g

Z A P I S N I K

36. seje Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport, ki je bila 13.5. 2021 ob 9.00, prek aplikacije Cisco Webex Meeting.

Seja se je začela ob 9.00 in končala ob 11.37.

Prisotni:

- predsednik: Branimir Štrukelj
- člani: Dejan Crnek, Rajko Fajt, Tone Hrovat, dr. Matjaž Gams, dr. Branka Kalenič Ramšak, Janoš Kern, Samer Khalil (nadomeščal Režuna), mag. Miroslav Ribič in Matjaž Švagan.

Odsoten: Bojan Režun.

Ostali prisotni: Bojan Veselinovič (STA), Mladen Terčelj (NS STA), Uršula Menih Dokl Silvester Gaberšček (Ministrstvo za kulturo), dr. Jože Bavcon in dr. Blanka Ravnjak (Botanični vrt), prof. dr. Emil Erjavec in prof. dr. Miha Humar (Biotehniška fakulteta), prof. dr. Franc Janžekovič (Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport), Iztok Slatinšek, Breda Ogorelec in mag. Jana Vidic (Ministrstvo za okolje in prostor), Marija Žamut (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano).

Predlagan je bil naslednji dnevni red:

1. Potrditev zapisnikov 33. in 35. redne seje komisije
 - Gradivo: predloga zapisnikov.
2. Letno poročilo Slovenske tiskovne agencije, STA d. o. o., Ljubljana za poslovno leto 2020, EPA 1843-VIII.
 - Gradivo: poročilo, objavljeno na [spletni strani Državnega zbora](#).
3. Problematika financiranja Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani
 - Gradivo: pobuda za ureditev financiranja Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani.
4. Razno
 - Gradivo: pobuda za razpravo o problematiki Trubarjevega muzeja.

Predlog dnevnega reda je bil sprejet (8 ZA, 0 PROTI).

AD 1)

Predloga zapisnikov sta bila potrjena (8 ZA, 0 PROTI).

AD 2)

Komisija je obravnavala Letno poročilo Slovenske tiskovne agencije, STA, d. o. o., Ljubljana, za poslovno leto 2020. Komisija se je seznanila s poslovanjem Slovenske tiskovne agencije (v nadaljevanju: STA), ki sta ga 2020 spremljala dva pomembna dejavnika: dvakrat razglašena epidemija zaradi širjenja bolezni covid-19 in jesenska prekinitve vladnega financiranja javne službe, ki jo STA opravlja po zakonu. Kljub temu je iz poslovnega poročila razbrati, da je družba poslovno leto 2020 končala uspešneje kot načrtovano in bolje kot leto pred tem. Leta 2020 je STA ustvarila za 4,280 milijonov evrov poslovnih prihodkov, 5 % več od načrtovanih, in odstotek več kot 2019; poslovni odhodki so bili prav tako višji za odstotek glede na leto 2019. Poslovni izid iz poslovanja je bil višji za 16 %, družba je poslovno leto končala pozitivno s 17.820 evrov dobička, poslovni prihodki so višji predvsem na račun prihodkov iz tržne dejavnosti, ki so bili višji za skoraj 2 %, medtem ko je bilo nadomestilo za opravljanje javne službe nižje za 3 %. Zaradi razglašene epidemije so na STA delo prilagajali novim okoliščinam in zaposlenim zagotovili možnosti za delo na domu, na ta način se je lahko izmenjeval del ekipe, ki je deloval na sedežu družbe v zmanjšanem številu. Obseg dela se je ob razglasitvi epidemije močno povečal, samo v slovenskem agencijskem servisu je bilo objavljeno približno 9 % več novic, v angleškem jeziku pa se je v primerjavi z letom poprej zvišal za 16 %. STA se je oktobra soočila z zapleti zaradi prekinitve financiranja javne službe s strani Urada Vlade RS za komuniciranje (v nadaljevanju: UKOM), kar je izzvalo vrsto negotovosti. Vodstvo in Nadzorni svet STA sta v odgovorih UKOM, ki je zahteval niz poslovnih podatkov, nepovezanih z opravljanjem javne službe, vztrajala, da družba ravna odgovorno, spoštuje predpise in veljavno zakonodajo, da pa so želene informacije vedno na voljo skladno s pravno podlago ustanovitelju oz. družbeniku - Vladi. UKOM je zavrnil tudi plačilo računov po letni tržni pogodbi za oktober, november in december. Po sprejemu protikoronskega zakona s posebno določbo glede financiranja STA so bile zaostale obveznosti plačane konec januarja 2021. STA je z javnostjo komunicirala tudi prek družbenih omrežij, kjer se je število sledilcev povečalo za 37 %, zlasti na račun neposrednih prenosov, ki so se v nastalih epidemioloških pogojih izkazali kot praktično edina možnost za novinarsko delo; izvedeno je bilo več kot 500 neposrednih spletnih prenosov, zlasti z vladnih novinarskih konferenc, ki je prebivalstvo seznanjala z epidemiološkim stanjem in s protikoronskimi ukrepi.

Komisija se je seznanila z opozorili STA na nadaljevanje nezadostnega financiranja zakonsko opredeljene javne službe s strani njene ustanoviteljice in stoddotne lastnice družbe. To je namreč edini način, da zmanjšajo finančna tveganja, ki so posledica negotovosti na medijskem trgu, na katerem STA ustvarja še vedno največji delež svojih tržnih prihodkov.

Komisija se je seznanila tudi s poročilom NS STA, ki je potrdil Letno poročilo STA in na osnovi temeljitega pregleda in preveritve revidiranega letnega poročila ugotovil, da je vsebina korekten prikaz poslovanja in finančnega položaja družbe, da je

poročilo jasno, pregledno in sestavljeno v skladu z Zakonom o STA in Zakonom o gospodarskih družbah, da omogoča preveritev finančnega stanja in izida poslovanja družbe, da po mnenju revizorja računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih predstavljajo dejanski finančni položaj STA na dan 31. 12. 2020 ter njen poslovni izid za leto 2020. Hkrati s potrditvijo letnega poročila je NS potrdil tudi predlog uporabe bilančnega dobička in potrdil predlog o uporabi bilančnega dobička za leto 2020, da se del bilančnega dobička, ki predstavlja čisti poslovni izid poslovanja leta 2020 v višini 17.820 evrov, razporedi v druge rezerve iz dobička.

Člani komisije so v razpravi izpostavili, da je delovanje nacionalne tiskovne agencije pomembno z vidika vsestranskega novinarskega poročanja in korektnega informiranja vseh prebivalcev. Poudarili so, da je zato od njene ustanoviteljice neodgovorno, da agencijo s problematiziranjem njenega financiranja potiska v negotovost obstoja in hkrati ogroža temelje neodvisnega novinarstva. Kot so poudarili, je v tem zahtevnem medijskem svetu STA edina medijska hiša, ki je pri poročanju neodvisna, saj na novinarsko delo ne vplivajo različni interesi. Njen presežek je zlasti v poročanju o dogodkih, tematikah in problemih v civilni družbi, na lokalni ravni ter v marginaliziranih skupinah, ki jih drugače ni zaslediti v drugih medijih. Velik pomen agencije in dela njenih novinarjev je še posebej prišlo do izraza pri obveščanju prebivalstva o nevarnostih širitve in posledic covid-19, še zlasti v širjenju nepreverjenih novic, ki so prav v epidemioloških razmerah prehitro dostopale do ljudi. Zanesljivost korektnega poročanja je tudi sicer v vsesplošnem medijskem in spletnem informiranju vrednota, zato obstoj nacionalne tiskovne agencije ne sme biti središče političnih sporov ali nerazumevanja različnih konceptov upravljanja agencije. Člani komisije so tudi poudarili, da je komisija v preteklih obravnavah letnih poročil delo njenih novinarjev in poslovanje STA kot družbe vedno ocenila kot zelo pozitivno in Vlado opozarjala na neustrezno financiranje javne službe, ki jo STA opravlja, da njen obstoj ne bi bil odvisen od razmer na trgu. Zato je še toliko bolj nesprejemljivo, da Vlada ne spoštuje temeljnega zakona o STA in tudi zakona, ki ga je za rešitev trenutnega finančnega položaja STA sprejel Državni zbor.

Na podlagi predstavitve in razprave je komisija sprejela naslednje **s k l e p e**:

- 1. Komisija poziva k konstruktivni rešitvi spora med STA in Vlado. (9 ZA, 0 PROTI)**
- 2. Komisija poziva Vlado, da zagotovi financiranje delovanja STA za opravljanje javne službe, skladno s sprejeto zakonodajo. (8 ZA, 0 PROTI)**
- 3. Komisija predlaga predsedniku Državnega sveta, da problematiko STA obravnava na razširjeni seji Kolegija Državnega sveta, na katero povabi predstavnika STA in UKOM in z njima opravi razgovor. (9 ZA, 0 PROTI)**
- 4. Komisija predlaga predsedniku Državnega sveta, da problematiko uvrsti na dnevni red seje Državnega sveta. (7 ZA, 1 PROTI)**
- 5. Problematika STA naj se ponovno obravnava na seji komisije, kamor se povabi predstavnike STA in UKOM oz. Vlade. (8 ZA, 0 PROTI)**

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Branimir Štrukelj.

AD 3)

Komisija je obravnavala problematiko financiranja Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani. Uvodoma je pobudnik, državni svetnik in član komisije Janoš Kern predstavil problematiko financiranja Botaničnega vrta. Botanični vrt Univerze v Ljubljani že 211 let uspešno deluje na področju varovanja, raziskovanja in predstavitve rastlinja ter je slovenska najstarejša kulturno-izobraževalna in pedagoška ustanova ter kulturni spomenik državnega pomena in sodi med najpomembnejše botanične vrtove na svetu. Kljub temu se je zaradi neurejenega financiranja in kadrovske podhranjenosti znašel na robu preživetja. V nasprotju z ostalimi univerzitetnimi botaničnimi vrtovi po Evropi, ki jih v celoti financira država, mora Botanični vrt dve tretjini finančnih sredstev pridobiti na trgu. V času pandemije COVID-19, ko je trg izgubljen, financiranje od javnih financerjev pa je ostalo neurejeno, je zagotavljanje ustreznih standardov in nadaljnega razvoja Botaničnega vrta postalo nemogoče. Težave so se sicer začele že pred 47 leti, ko je v Botanični vrt zarezala železnica. Zaradi novega biološkega središča (Nacionalni inštitut za biologijo) je Botanični vrt izgubil tako nadomestno lokacijo (20 ha odkupljene zemlje nasproti živalskega vrta) kot objekte na tej lokaciji, med drugim rastlinjak sredozemskih rastlin (leta 2004 so ga dokončali z lastnimi sredstvi). Zdaj mu grozi še dodatno zmanjšanje površine z razširitvijo enotirne dolenjske proge v dvotirno. Botanični vrt nujno potrebuje urejeno sistemsko financiranje delovanja in sredstva za nujne investicije, med katere sodi tudi nov rastlinjak za sredozemske rastline, ki so začasno preseljene v rastlinjake Marjetica Koper. Načrti zanj so že izdelani, a je bila zaradi prenizke finančne podpore domačih sofinancerjev kandidatura na različnih evropskih razpisih neuspešna.

Komisija se je seznanila z dodatnimi pojasnili glede pomena in statusa vrta, ki so jih predstavili vodstvo Botaničnega vrta, Biotehnične fakultete Univerze v Ljubljani, Ministrstva za kulturo, Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstva za okolje in prostor ter Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Botanični vrt je od vsega začetka svojega obstoja povezan z drugimi svetovnimi botaničnimi vrtovi in zaradi svojih posebnih rastlinskih zbirk tudi svetovno znan. Delovanje vrta je pomemben tako z vzgojnega kot izobraževalnega in raziskovalnega vidika, s svojo bogato zbirko rastlinskih vrst navdušuje številne obiskovalce vseh generacij.

Botanični vrt se že desetletja srečuje tako s finančno kot prostorsko stisko, saj se je površina vrta v preteklosti zmanjšala zaradi premika železniške proge v vrt, zdaj pa naj bi bil predviden še poseg zaradi gradnje drugega tira. Financiranje Botaničnega vrta je zelo razpršeno, v osnovi sredstva za njegovo delovanje zagotavlja Biotehnična fakulteta oz. Univerza v Ljubljani (prek financiranja lum sum, ki ga zagotavlja ministrstvo, pristojno za izobraževanje), ker je vrt njen sestavni del, in v okviru infrastrukturnih projektov Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije. V veliki meri se dodatno financira iz svoje tržne dejavnosti ter različnih projektov oz. programov, ki jih za posamezne tematike razpisujejo ministrstva, pristojna npr. za okolje in prostor, kmetijstvo itd. Komisija je bila seznanjena, da sicer obetajoči dogovori z Vlado oz. pristojnim ministrstvom glede stabilnega financiranja do zdaj niso bili uspešni, 2007 pa so jim bila zaradi spora med Vlado in Mestno

občino Ljubljana odtegnjena sredstva neposredno iz občinskega proračuna – sofinanciranje vrta se zdaj izvaja prek občinskih razpisanih projektov.

Komisija se je razpravi zavzela za nujno ureditev stabilnega financiranja Botaničnega vrta in kot nesprejemljivo ocenila neodzivnost Vlade za rešitev omenjene problematike. Bogata zgodovina Botaničnega vrta kot varuha biodiverzitete in njegovo delovanje za ohranitev rastlinske raznovrstnosti, endemitov, izumrlih rastlin, vključno z razvojem semenske banke, pomeni pomemben prispevek k ohranjanju dela nacionalne dediščine. Botanični vrt je pomemben z vidika izobraževanja in raziskovanja rastlinstva na slovenskih tleh ter mednarodne izmenjave različnih rastlinskih vrst.

Na podlagi predstavitve in razprave je komisija sprejela naslednja s k l e p a:

- 1. Komisija zato poziva Vlado, naj zaradi njegove kompleksnosti funkcij omogoči trajno in stabilno financiranje Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani oz. uresniči dogovor, že usklajen med Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport, Botaničnim vrtom in Univerzo v Ljubljani glede načina in obsega financiranja. (9 ZA, 0 PROTI)**
- 2. Vlada naj se obenem zavzame za trajno in ustrezno rešitev prostorskega vprašanja, da Botanični vrt ne bo nenehno ogrožen oz. omejevan zaradi različnih infrastrukturnih posegov. (9 ZA, 0 PROTI)**

AD 4)

AD 4.1)

Državni svetnik in član komisije Janoš je predstavil Pobuda za razpravo o problematiki Trubarjevega muzeja. Primož Trubar je kot utemeljitelj slovenskega knjižnega jezika in slovstva ena najpomembnejših osebnosti v slovenski zgodovini. Tega so se zavedali tudi v KS Velike Lašče na pobudo katere je Občina Ljubljana Vič-Rudnik na Rašici, Trubarjevi rojstni vasi, odkupila t. i. Temkov mlin, ki so ga domačini s sredstvi zbranimi v okviru akcije Trubarjev dinar, preuredili v muzejski kompleks. Zasnovali so ga kot vseslovensko središče za utrjevanje in poglobljanje znanja o življenju in delu Primoža Trubarja. Občina Velike Lašče se kot lastnica (naslednica Občine Ljubljana Vič-Rudnik) pri vzdrževanju kompleksa ves čas srečuje s finančnimi težavami. Ta nacionalno pomemben Muzej bi bilo potrebno tudi posodobiti, prostorsko in vsebinsko nadgraditi ter tako izkoristiti njegov velik potencial. Poleg tega, da ohranja spomin na očeta slovenske književnosti in ima pomembno družbeno vlogo, je tudi zanimiva kulturno-turistična točka, kar pomeni, da bi lahko pomembno prispeval k razvoju turizma, ki je v tej regiji manj razvit. Predlagal je, da na seji komisije opravi razpravo o tematiki in na sejo povabi nekatere ključne deležnike, in sicer dr. Tadeja Malovrha - župana Občine Velike Lašče, predstavnik Trubarjevega muzeja, dr. Jelko Pirkovič iz Ministrstva za kulturo, Jerneja Hudolina, direktorja Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, predstavnika Direktorata za turizem pri Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo in Javne agencije Republike Slovenije za trženje in promocijo turizma Slovenije – Slovenske turistične organizacije.

Komisija je sprejela (9 ZA, 0 PROTI) naslednji **s k l e p**:

- **Problematika Trubarjeve domačije se uvrsti na naslednjo sejo komisije.**

AD 4.2)

Državni svetnik in član komisije Janoš je predstavil pobudo za sproščanje epidemioloških ukrepov za kulturne in športne dogodke. Epidemija koronavirusa je terjala sprejetje strogih omejitvenih ukrepov za preprečevanje širjenja okužb, ki so močno okrnili delovanje kulturnega in športnega sektorja, še posebej področje organizacije kulturnih in športnih dogodkov ter prireditev. V zadnjem času so podatki o epidemiji covid-19 v Sloveniji končno spodbudnejši in kažejo, da širjenje okužb počasi, a zanesljivo upada. Glede na napovedi pričakujemo, da se bodo omejitveni ukrepi kmalu sprostili in se bo kulturnih in športnih prireditev, ki po naših informacijah sicer niso bile nikoli žarišče okužb, lahko udeležilo več obiskovalcev. Vrata kulturnih in športnih prizorišč se drugod po svetu že odpirajo bolj na široko, kar je razvidno tudi iz dopisa Kulturniške zbornice Slovenije, ki navaja nekaj primerov tujih praks za varno udeležbo na omenjenih dogodkih, ki bi jih lahko upoštevali tudi pri oblikovanju slovenske strategije sproščanja ukrepov. Poziv k pripravi jasnega načrta za postopno odpiranje kulturnih ustanov in prizorišč kulturnih prireditev smo prejeli tudi od Združenja kulturnih domov in ustanov - KUDUS, v katerem opozarjajo na težave producentov in organizatorjev kulturnih dogodkov, ki ne morejo začrtati programov za poletno sezono, ki je že tik pred vrati, in za jesenske abonmaje.

Predlagal je, komisija in Interesna skupina negospodarskih dejavnosti skupaj obravnavata problematiko. Na seji bi sodelovali deležniki tako odgovorni za oblikovanje in sprejemanje varnostnih ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusa, kot predstavniki kulturnega in športnega sektorja ter skupaj poiskali najustreznejše rešitve za varno organizacijo kulturnih in športnih dogodkov ter prireditev, in sicer predstavniki Ministrstva za zdravje, Ministrstva za kulturo, Nacionalnega inštituta za javno zdravje, Zdravniške zbornice Slovenije (prof. dr. Bojana Beovič), Klinike za infektivne bolezni in vročinska stanja (doc. dr. Mateja Logar), Nacionalnega sveta za kulturo (Uršula Cetinski), Kulturniške zbornice Slovenije (ddr. Boris Mihalj), Združenja kulturnih domov in ustanov Slovenije – KUDUS (Pavla Jarc), Festivala Ljubljana (Darko Brlek) in Narodnega doma Maribor (Vladimir Rukavina).

Komisija je sprejela (9 ZA, 0 PROTI) naslednji **s k l e p**:

- **Problematika pobudo za sproščanje epidemioloških ukrepov za kulturne in športne dogodke se uvrsti na naslednjo sejo komisije.**

Sekretarka
mag. Damijana Zelnik, l.r.

Predsednik
Branimir Štrukelj, l.r.